

ฉบับที่ ๕ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

สวัสดีครับท่านผู้อ่าน หลายท่านคงเคยได้ยินคำว่า “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา” ซึ่งตรงกับพุทธศาสนสุภาษิตว่า “เจตนาหํ กम्मํ วทามิ” แปลว่า “เจตนานั้นแหละเป็นกรรม” อันมาจากพุทธพจน์ว่า “เจตนาหํ ภิกขเว กम्मํ วทามิ” แปลว่า “ภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวเจตนาว่าเป็นตัวกรรม” การเคลื่อนไหวไม่ใช่กรรม แต่เป็นกริยา กรรมในทางพุทธศาสนาต้องมีเจตนาที่จะประสงค์ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด และในทางกฎหมาย เรื่องของเจตนา ก็มีหลักการคล้ายคลึงกับพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้จากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ วรรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อกระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งให้ต้องรับผิดชอบได้กระทำโดยไม่มีเจตนา” นั่นก็หมายความว่า หากเราไม่มีเจตนากระทำความผิด ก็ไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ส่วนการพิจารณาว่าการกระทำใด เป็นการกระทำโดยเจตนาหรือไม่ ในทางกฎหมายให้ถือว่าการกระทำที่ได้แสดงออกมาภายนอกนั้น เป็นเครื่องชี้ถึงสภาพจิตใจของผู้กระทำ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา” นั่นเอง

ในการดำเนินการทางวินัยก็ยึดหลักการเช่นเดียวกัน หลายกรณีที่ผู้กระทำผิดมีเจตนากระทำความผิดวินัยอย่างแท้จริง แต่ได้กระทำไปเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และการกระทำดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานราชการ หรือบุคคลอื่นให้ได้รับความเสียหาย ผู้กระทำอาจเพียงแค่อุทราณ์กล่าวตักเตือน โดยมีได้ถูกลงโทษทางวินัย อย่างไรก็ตาม ต้องพิจารณาตามพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป มิใช่ว่าเมื่อผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงว่าไม่มีเจตนาแล้ว จะไม่ต้องรับโทษทางวินัยไปเสียหมดทุกกรณี ข้อชี้แจงที่อาจทำให้ไม่ต้องรับโทษทางวินัยต้องเป็นข้อชี้แจงที่สมเหตุสมผล เพื่อให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอหยิบยกตัวอย่างการกระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการนำ “เวลาหลวง” และ “รถหลวง” ไปทำธุระส่วนตัว มาให้ผู้อ่านได้ลองพิจารณาดูว่า การดำเนินการทางวินัยเรื่องนี้ อยู่ในหลัก “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา” หรือไม่ ส่วนกรณีจะเป็นอย่างไรนั้น ขอเชิญอ่านกันได้เลยครับ

ผู้ถูกกล่าวหาเป็นพนักงานคุมประพฤติระดับชำนาญการพิเศษ ในวันที่ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติไปปฏิบัติราชการภายนอกสำนักงาน ผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงาน ผู้ถูกกล่าวหาได้ลงชื่อปฏิบัติงาน เวลา ๗.๑๐ นาฬิกา ต่อมาเวลาประมาณ ๘.๓๐ นาฬิกา ได้ขั้บรถยนต์ส่วนตัวออกไปสระผมที่ร้านสระผม แล้วกลับเข้าสำนักงาน เวลา ๙ นาฬิกา จากนั้นเวลา ๑๐ นาฬิกา ได้ขั้บรถยนต์ส่วนตัวออกไปทำความสะอาดที่ร้านแห่งหนึ่ง แต่ก่อนออกจากสำนักงาน ได้ให้พนักงานขั้บรถยนต์ของสำนักงาน ขั้บรถส่วนกลางไปปรับตนกลับด้วย โดยผู้ถูกกล่าวหากลับถึงสำนักงาน ในเวลา ๑๐.๔๒ นาฬิกา ต่อมาในเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา ผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งการให้พนักงานขั้บรถยนต์นำรถส่วนกลางไปส่งที่ร้านตัดแว่นตา โดยผู้ถูกกล่าวหากลับถึงสำนักงาน ในเวลา ๑๕ นาฬิกา ทั้งนี้ การออกไปทำธุระส่วนตัวดังกล่าว ผู้ถูกกล่าวหา ก็ได้ขออนุญาตผู้บังคับบัญชา

ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงว่า ในวันที่ดังกล่าวผู้ถูกกล่าวหาปวดศีรษะเป็นอย่างมาก ขณะนั้นจึงคิดแต่เพียงว่าจะทำให้ตนเองหายจากอาการปวดศีรษะเพื่อจะได้ทำงานต่อ จึงรีบไปสระผมที่ร้านสระผม เพื่อให้พนักงานร้านสระผมช่วยกดนวดศีรษะให้ และก็รีบกลับสำนักงาน ในทันที เมื่อกลับเข้ามาผู้ถูกกล่าวหา ก็ทำงานได้ปกติ แต่เริ่มมีอาการปวดศีรษะมากขึ้น คาดว่าน่าจะเป็นเพราะแวนสายตาวัยที่สวมใส่อยู่ ไม่ตรงกับค่าสายตาที่แท้จริง ผู้ถูกกล่าวหาจึงได้รับไปหาแว่นตาอันใหม่ เพื่อให้หายปวดศีรษะจะได้ทำงานต่อไปได้ นอกจากนี้ในวันดังกล่าว รถของผู้ถูกกล่าวหา มีกลิ่นเหม็นมาก อาจเป็นเพราะมีซากสัตว์เน่าตาย เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาปวดศีรษะด้วย ผู้ถูกกล่าวหาจึงต้องนำรถไปทำความสะอาดในวันดังกล่าว

กรมคุมประพฤติพิจารณาแล้วเห็นว่า หากผู้ถูกกล่าวหา มีอาการปวดศีรษะจริง ก็ต้องถือว่าเป็นอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย สามารถแก้ไขหรือบรรเทาอาการปวดดังกล่าวได้ด้วยการรับประทานยา บรรเทาปวด เช่น พาราเซตามอล ซึ่งสามารถหาซื้อได้ตามร้านขายยาทั่วไป ส่วนการกดนวดศีรษะนั้น ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งซึ่งสามารถแก้ไขหรือบรรเทาอาการปวดได้เช่นเดียวกัน แต่ผู้ที่ทำการกดนวดหรือผู้ทำการรักษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะ ซึ่งอาจพบได้ตามร้านบริการนวดแผนไทย อย่งไรก็ดี การที่ผู้ถูกกล่าวหาจะตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขหรือบรรเทาอาการปวดศีรษะของตนเองด้วยวิธีการใด มีความจำเป็นที่ต้องพิจารณาไปถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่มีอยู่ในขณะนั้นประกอบด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในวันที่ดังกล่าวผู้ถูกกล่าวหาต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ในฐานะรักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงาน หากผู้ถูกกล่าวหา มีอาการปวดศีรษะจริง การตัดสินใจที่รับประทานยาแก้ปวดเพื่อช่วยบรรเทาอาการปวดของตน ก็น่าจะเป็นการตัดสินใจที่สมเหตุสมผล และเป็นประโยชน์ต่อราชการมากกว่า แต่ผู้ถูกกล่าวหากลับตัดสินใจที่จะไปสระผมที่ร้านสระผม โดยอ้างว่าเพื่อให้พนักงานที่ร้านกดนวดศีรษะให้ ทั้งที่ร้านสระผมเป็นสถานที่ที่รู้จักกันอยู่ทั่วไปว่าเป็นสถานที่เพื่อการเสริมสวย มีใช้สถานพยาบาลหรือร้านนวดแผนไทยที่จะสามารถช่วยแก้ไขหรือบรรเทาอาการปวดศีรษะให้แก่ผู้ใดได้

กรณีผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงว่า ภายในรถของตนมีกลิ่นเหม็นและเป็นสาเหตุให้ปวดศีรษะนั้น ไม่ว่าจะภายในห้องโดยสารรถยนต์ส่วนตัวของผู้ถูกกล่าวหาจะมีกลิ่นเหม็นหรือไม่ก็ตาม ก็เป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการ จึงเป็นเรื่องไม่ถูกต้องที่จะใช้เวลาราชการไปปฏิบัติภารกิจอันเป็นเรื่องส่วนตัวของตนเอง

ส่วนกรณีผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงว่า แวนสายตายาวไม่ตรงกับค่าสายตาของตน ทำให้ตนเองปวดศีรษะ พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นข้ออ้างในลักษณะเดียวกันกับกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาออกไปสละหมและทำความสะอาดรถในเวลาราชการ ซึ่งอาการดังกล่าวเริ่มปรากฏมีขึ้นตั้งแต่เวลาประมาณ ๘.๓๐ นาฬิกา เรื่อยมาจนกระทั่งเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา ก็ยังไม่หาย ผู้ถูกกล่าวหาจึงคิดว่าน่าจะเกิดจากแวนสายตา จึงออกไปตัดแว่นที่ร้านแว่นตา แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานใดมาแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้ไปตัดแว่นสายตาจริง และถึงแม้จะปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาไปที่ร้านแว่นตาจริง แต่ก็ยังปรากฏต่อมาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้เดินทางไปรับรถยนต์ส่วนตัวของตนที่ร้านล้างรถ ซึ่งตนได้ไปใช้บริการตั้งแต่ช่วงเวลาเช้าของวันเดียวกันด้วย ประกอบกับเมื่อได้พิจารณาไปถึงความสมเหตุสมผลในการตัดสินใจแก้ปัญหาอาการปวดศีรษะตามข้ออ้างของผู้ถูกกล่าวหา ตั้งแต่เวลาเช้าจนถึงเวลาเย็นแล้ว เห็นว่าไม่มีความน่าเชื่อถือ กล่าวคือ หากผู้ถูกกล่าวหามีอาการปวดศีรษะจริง ในเบื้องต้นก็ควรรับประทานยาแก้ปวดเพื่อบรรเทาอาการในลำดับแรก หากอาการปวดศีรษะยังไม่หาย ก็ควรไปพบแพทย์ แต่ผู้ถูกกล่าวหากลับออกไปสละหม เอรารถยนต์ไปล้าง และไปตัดแว่นสายตา ซึ่งเป็นคำชี้แจงที่ไม่สมเหตุผล

กรมคุมประพฤติเห็นว่า เหตุผลของการไม่อยู่ปฏิบัติราชการที่สำนักงานของผู้ถูกกล่าวหา ล้วนเป็นธุระส่วนตัวของผู้ถูกกล่าวหา ทั้งยังเป็นการเอาเวลาของทางราชการและรถยนต์ราชการไปหาประโยชน์ให้กับตนเอง การไม่อยู่ปฏิบัติราชการที่สำนักงาน ฯ จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุอันสมควร ถือได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา กระทำผิดวินัยฐานไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ โดยละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๕) ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๒) และอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ตามมาตรา ๘๓ (๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ลงโทษตัดเงินเดือนในอัตราร้อยละ ๒ เป็นเวลา ๒ เดือน

ก่อนจากกันในวันนี้ ทุกท่านอย่าลืมนะครับว่ารถหลวงให้ใช้ในเรื่องราชการ ส่วนเวลาราชการก็ต้องใช้ปฏิบัติราชการ อุทธรณ์ก่อนทำผิดฉบับนี้ ผู้เขียนต้องขอตัวลาไปก่อน ไว้พบกันใหม่ฉบับหน้า อย่าลืมติดตามกันนะครับว่าจะเป็นเรื่องใด สวัสดีครับ ...

จัดทำโดย : กลุ่มวินัย กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมคุมประพฤติ
เรียบเรียงโดย : นายศักดิ์ชัย บุญทด พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ
นายกีรติ เอียดตรง พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ